

dr hab. Dariusz Skrzypiński prof. nadzw. UWr
Instytut Politologii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Wrocław 30 października 2019 r.

**Ocena osiągnięć naukowo-badawczych oraz dorobku dydaktycznego i organizacyjnego
dr Radosława Kamińskiego ze szczególnym uwzględnieniem dorobku stanowiącego
osiągnięcie naukowe w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i
administracji.**

Doktor Radosław Kamiński jest absolwentem politologii na Uniwersytecie Wrocławskim, na którym następnie w roku 2008 uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie rozprawy pt. „Rząd w systemie parlamentarno-gabinetowym. Gry polityczne na polskiej scenie parlamentarnej po 1989 roku” napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Antoszewskiego. Po uzyskaniu stopnia doktora rozpoczął pracę w szkolnictwie wyższym. W latach 2009-2018 był adiunktem w Akademii Humanistyczno-Społecznej w Łodzi, pełniąc jednocześnie na tej uczelni funkcję, prodziekana kierunku politologia. Równolegle w latach 2010-2013 zatrudniony był, jako adiunkt w Grudziądzkiej Szkole Wyższej. Od roku 2015 jest zatrudniony na Wydziale Zarządzania i Finansów Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu, pełniąc od 2017 roku funkcje zastępcy Dyrektora Instytutu Nauk Społeczno-Humanistycznych, a od ubiegłego roku również dziekana wydziału.

1. Ocena osiągnięcia naukowego

Przed recenzentem podejmującym się oceny osiągnięcia naukowego habilitanta staje kilka pytań. Po pierwsze czy dzieło wskazane przez habilitanta, jako osiągnięcie naukowe merytorycznie odpowiada właściwej dyscyplinie naukowej. Po drugie czy w wymiarze teoretycznym, metodologicznym i konstrukcyjnym jest napisane w sposób prawidłowy, ukazujący autora, jako badacza zdolnego do samodzielnej pracy naukowej i gotowego do podjęcia roli przyszłego promotora rozpraw doktorskich. Po trzecie wreszcie czy jest ono oryginalne i stanowi znaczny wkład habilitanta w rozwój dyscypliny. Analizując treść monografii „Zarząd komisaryczny, jako instrument nadzoru nad samorządem terytorialnym w Polsce. Studium politologiczno-prawne” (Wyd. Mentoris CE-L, Kraków 2019, ss. 380). Na pierwsze pytanie muszę odpowiedzieć pozytywnie. Problematyka zarządu komisarycznego była dotąd pomijana w polskiej politologii, tym samym monografia habilitanta jest pierwszym

tego typu opracowaniem omawiającym zastosowanie tej szczególnej instytucji nadzoru nad polskim samorządem terytorialnym, jako instytucją władzy publicznej, a więc polityczną. Tym samym, więc, dokonany przez habilitanta wybór tematu należy uznać za mieszczący się w obszarze nauk o polityce i administracji. Praca jest tym wartościowsza, że autor przygotował ją na podstawie analizy bardzo bogatej bazy źródeł, obejmującej literaturę naukową, artykuły prasowe, dokumenty, wyroki i orzeczenia sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego, a także własne badania ankietowe i wywiady pogłębione. Tym samym ogrom materiału, który zgromadził budzi szacunek i co ważne habilitant, analizując ten materiał zaprezentował podejście krytyczne. W jego ramach konfrontował z sobą różne fakty i dane mające różne źródła i polemizował z przywoływanymi autorami. Na ocenę negatywną zasługuje natomiast fakt nie umieszczenia w stosownym aneksie formularzy ankiety i wywiadu.

Formułując odpowiedź na pytanie drugie, będę nieco bardziej krytyczny. Z jednej, bowiem strony autor dokonał we wstępie osadzenia swoich rozważań w perspektywie, jak to ujął instytucjonalno-instrumentalnej, a przyjęta przez niego metoda jest miksem podejść normatywnego, interpretatywnego, instytucjonalnego, historycznego i funkcjonalistycznego. Jednak lektura pracy ukazuje nam wyraźną dominację czterech pierwszych, ze szczególnym akcentem położonym na podejście normatywne i instytucjonalne, a widoczny deficyt w zastosowaniu perspektywy funkcjonalistycznej. W mojej opinii z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku wskazanych przez autora metod. Sam habilitant deklaruje sięgnięcie po metodę porównawczą, systemową, instytucjonalno-prawną, analizy treści i analizy decyzyjnej. Jednak moim zdaniem tak szeroko nakreślony katalog metod nie w pełni odnajduje swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej analizie. Powyższa uwaga dotyczy na przykład użycia przez habilitanta metody systemowej, w przypadku, której brak jest zastosowania typowych dla tej metody narzędzi i pojęć.

Nie przekonuje mnie także deklaracja o zastosowaniu metody porównawczej, bowiem samo porównanie różnych przypadków zastosowania zarządu komisarycznego, jako instytucji nadzoru, to mówiąc kolokwialnie trochę za mało. W tym kontekście należy autorowi wytknąć przede wszystkim brak prezentacji katalogu kryteriów przeprowadzonej analizy porównawczej. W konsekwencji, więc, uważny czytelnik ocenianej monografii, nie może być w pełni usatysfakcjonowany w momencie skonfrontowania bardzo bogatych założeń teoretyczno-metodologicznych, jakie przedstawił habilitant z zaprezentowanym w niej rezultatem. Z drugiej natomiast strony została przez autora użyta inna metoda, o której nie wspomniał we wstępie, czyli studium przypadku, którego analiza wypełnia cały rozdział

czwarty. Te wątpliwości ujawniają się także w przypadku analizy hipotez i pytań badawczych, w przypadku, których odnieść można wrażenie, że nie w każdym przypadku, danej hipotezie towarzyszy właściwy katalog pytań. Uwaga ta odnosi się szczególnie do hipotezy drugiej, która budzi zresztą inne wątpliwości. Po pierwsze jej treść może prowokować do zakwestionowania politologiczności ocenianej monografii. Po drugie jej afirmacja w zakończeniu stawia pod znakiem zapytania sposób jej sformułowania, w którym nie użyto raczej publicystycznego sformułowania polityka przez duże „P”, które samo w sobie razi w pracy naukowej z zakresu nauk o polityce i administracji. Ten stan rzeczy jest dodatkowo pogłębiony faktem przywołania przez autora licznych przykładów uwikłania decyzji o wprowadzeniu zarządu komisarycznego w lokalną politykę, ta jednak jak mierniam jest dla autora polityka przez małe „p”.

Analizując natomiast konstrukcję pracy, zauważamy na wstępie, że tworzą ją cztery rozdziały. Pierwszy poświęcony jest omówieniu podstawowych kategorii kontroli i nadzoru, które konstytuują rozważania autora. W rozdziale kolejnym autor omawia system nadzoru nad samorządem terytorialnym w Polsce. W najobszerniejszym rozdziale trzecim habilitant skoncentrował się na praktyce stosowania zarządu komisarycznego, jako instytucji nadzoru nad samorządem terytorialnym w Polsce. Wreszcie ostatni czwarty rozdział to omówienie ww. studium przypadku gminy Ostrowice, zaprezentowanej, jako szczególny przykład zastosowania instytucji nadzoru w kontekście jego konsekwencji, jakim była likwidacja gminy. Nota bene powyższe studium przypadku zmienia jednak kontekst analizy zaprezentowanej przez autora i rodzi wątpliwość, czy w konsekwencji ten stan rzeczy nie powinien odbić się mocniej na koncepcji pracy (hipotezy, tytuł).

Przedstawiony powyżej plan monografii ukazuje nam jeden z najbardziej klasycznych schematów konstrukcji rozprawy naukowej, który można skrótowo określić modelem „od ogółu do szczegółu”. W zaprezentowanej koncepcji pracy jego wybór można uznać za uzasadniony, choć niewątpliwie nie był to wybór bezalternatywny. Gdyby na przykład autor w większym stopniu zechciał przyjąć perspektywę funkcjonalistyczną (np. zbadał kryteria i kanały rekrutacji komisarzy), to w takim wypadku konstrukcja oparta o ujęcie problemowe byłaby z pewnością bardziej adekwatna. W tym wypadku mamy, zatem do czynienia moim zdaniem w wymiarze konstrukcyjnym z wyborem cokolwiek zachowawczym, pozwalającym autorowi bezpiecznie przeprowadzić zamierzoną narrację, lecz odbywa się to kosztem poznawczego waloru całości.

Omawiając konstrukcję monografii, można wskazać także kilka innych rozwiązań, zastosowanych przez autora, które w ocenie recenzenta zasługują na wytknięcie. Po pierwsze

razi nadmierne zróżnicowanie objętości rozdziałów, która waha się od 36 do 108 stron. Po drugie w rozdziale pierwszym z pożytkiem dla jego lektury byłaby zamiana kolejności niektórych wątków, np. celów i cech nadzoru. Wreszcie byłoby właściwsze, gdyby autor odnotował w spisie treści wszystkie części, na jakie dzieli podrozdziały, ułatwiłoby to lekturę pracy.

Analizując język rozprawy można zauważyć bardzo silne nasycenie treści zaprezentowanej monografii narracją o charakterze jurydycznym. Tym samym habilitant osadził swoje rozważania w nurcie badań politologicznych mocno odwołujących się do nauk prawnych. Jest to oczywiście wybór akceptowalny, choć, nie będę krył, że czasem podczas lektury pracy, miałem jednak wrażenie, że czytam, pracę prawniczą, a nie politologiczną. Nie sposób także nie zauważyć drobnych merytorycznych potknięć językowych. Na przykład w kontekście analizowania jednostek samorządu terytorialnego, jako struktur administracyjnych, autor jest niekonsekwentny używając raz formuły administracji państwowej, a kiedy indziej publicznej, która to forma w kontekście powyższych rozważań jest właściwsza. Rażą także błędy w podawaniu wartości kwot, np. 1 300 000,00 tys. (to 1,3 mld, a nie 1,3 mln). Nie będę też krył, że jako politolog, nie akceptuję manieri językowej, w ramach, której autorzy operują sformułowaniem o działaniu typowo „partyjnym”, bo za taką formułą kryje się najczęściej „niedopowiedziana” nagana.

Reasumując i podejmując tym samym próbę odpowiedzi na trzecie pytanie, czy książka „Zarząd komisaryczny, jako instrument nadzoru nad samorządem terytorialnym w Polsce. Studium politologiczno-prawne” jest dziełem oryginalnym i wnoszącym wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji muszę zauważyć, że odpowiedź będzie warunkowa. Z jednej, bowiem strony dostrzegam oryginalność tematu, ogrom zbadanego materiału, krytyczne spojrzenie autora i metodologiczną różnorodność. Z drugiej jednak strony nie wszystkie dokonane przez habilitanta wybory są dla mnie przekonujące, nie każda wskazana we wstępie metoda znajduje odzwierciedlenie w treści pracy, która zawiera także pewne uchybienia merytoryczne i językowe. Podejmując jednak próbę bilansu, uważam, że w stopniu minimalnym górę biorą pozytywne aspekty monografii, dlatego też jestem skłonny uznać, że w stopniu dostatecznym oceniane osiągnięcie naukowe spełnia warunki pozwalające pozytywnie wnioskować w postępowaniu habilitacyjnym dr Radosława Kamińskiego.

2. Ocena aktywności naukowej

Aktywność naukowa habilitanta koncentruje się przede wszystkim wokół szeroko rozumianej problematyki funkcjonowania samorządu terytorialnego. Jego uzupełnieniem są

teksty poświęcone polityce społecznej oraz polityce zagranicznej i bezpieczeństwa. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora habilitant opublikował łącznie dwie monografie (w tym będące przedmiotem oceny osiągnięcie naukowe), 5 rozdziałów w opracowaniach zbiorowych (w tym jeden po angielsku) oraz 43 artykuły w czasopismach naukowych (sześć, jako współautor), w tym 6 w języku angielskim i 1 w języku niemieckim. Większość artykułów opublikowana została w czasopismach znajdujących się na liście czasopism punktowanych MNiSZW. Spośród tych publikacji obie monografie oraz 38 innych tekstów dotyczyły tematyki samorządu terytorialnego, 5 opracowań koncentrowało się wokół tematyki polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, 4 polityki społecznej, a 1 niewskazanej przez autora w autoreferacie tematyki ruchów alterglobalistycznych. Jak więc widać obszar badawczy związany z samorządem terytorialnym dominuje w dorobku habilitanta, co ukazuje go, jako badacza konsekwentnego i skoncentrowanego na jasno zdefiniowanym polu badawczym. Warto jednak podkreślić, że dr Radosław Kamiński pisząc o samorządzie, ujmując jego badanie z różnych perspektyw, koncentrując się na ewolucji jego ustroju, zadaniach, finansowaniu, nadzorze czy wreszcie społecznych aspektach jego funkcjonowania, co czyni twórczość habilitanta interesującą i w wymiarze ilościowym, co najmniej zadowalającą.

Liczne publikacje w czasopismach i pracach zbiorowych habilitant uzupełnił wydaną w 2014 roku pracą „Samorząd terytorialny w III Rzeczypospolitej. Odbudowa i jej efekty” (Wyd. Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, ss. 353). Jest ona przykładem stosunkowo rzetelnego, przeglądowego opracowania na temat historii, organizacji i funkcji polskiego samorządu terytorialnego uwzględniającego różne perspektywy badawcze (instytucjonalną, normatywną i funkcjonalną), którą można z powodzeniem traktować zarówno, jako opracowanie naukowe, jak i dydaktyczne.

Minusem wskazanych wyżej publikacji jest jednak ich pewna metodologiczna „surowość”. Autor bardzo rzadko formułuje w nich cel badawczy, a jeszcze rzadziej formułuje pytania badawcze lub osadza swoje rozważania w kontekście jakiegokolwiek teorii naukowej. Nie w pełni satysfakcjonujący jest także katalog czasopism, w których habilitant opublikował swoje teksty, bowiem stosunkowo często czynił to w periodykach o zasięgu lokalnym lub, w tych, z którymi współpracował, jako redaktor lub współzałożyciel.

W konsekwencji wartość indeksu Hirscha dr Radosława Kamińskiego w bazie Publish or Perish wynosi 1. Jest także znamienne, że sam habilitant w swoim autoreferacie i towarzyszącej mu dokumentacji nie podaje żadnych danych dotyczących cytowalności swojej twórczości i wartości stosownych indeksów. Podsumowując ten aspekt aktywności naukowej habilitanta i wając jego wymiar ilościowy i jakościowy, można uznać, że pozostały dorobek

naukowy w stopniu dostatecznym spełnia wymogi stawiane przyszłym doktorom habilitowanym.

Oceniając aktywność dr Radosława Kamińskiego w upowszechnianiu wyników jego osiągnięć naukowych, należy zauważyć, że w okresie po uzyskaniu doktoratu wygłosił on jedynie 6 referatów na międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach naukowych. W tym jedna organizowana była przez Uniwersytet Zielonogórski, a pięć pozostałych przez uczelnie, w których habilitant był zatrudniony (AHE w Łodzi, WSB) oraz Karpackie Towarzystwo Naukowe i Oświatowe, którego habilitant jest założycielem, przy czym w odniesieniu do dwóch spośród nich był jednocześnie współorganizatorem. Z tej perspektywy należy podkreślić zauważalny brak możliwości skonfrontowania ustaleń badawczych poczynionych przez habilitanta z politologami z wiodących ośrodków naukowych w Polsce.

Jeśli chodzi o udział w realizacji projektów badawczych to dr Radosław Kamiński nie był kierownikiem lub wykonawcą w żadnym projekcie badawczym realizowanym ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju lub ze środków europejskich. Zrealizował natomiast w latach 2018-2019 jako kierownik i współwykonawca jeden grant ze środków uczelnianych (Wyższa Szkoła Bankowa-projekt badawczy własny BAD_WRO/VII/01/2018) poświęcony Analizie politologicznej, prawnej i ekonomicznej procesu likwidacji najniższej jednostki samorządu terytorialnego na przykładzie procedury delegalizacji ustawowej Gminy Ostrowice. Tym samym należy zauważyć, że aktywność habilitanta w obu analizowanych powyżej obszarach jest bardzo słaba i w zauważalnym wymiarze osłabia wartość będącego przedmiotem recenzji wniosku.

Podsumowując, w świetle przedstawionych powyżej faktów, można uznać, że w analizowanym wymiarze aktywność naukowa habilitanta (publikacje, udział w konferencjach i realizacji projektów badawczych) uwzględniając jej charakter ilościowy i jakościowy nie pozwala wystawić, w pełni pozytywnej oceny dr Radosławowi Kamińskiemu, jako kandydatowi do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

3. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego habilitanta ukazuje nam aktywnego dydaktyka i menadżera akademickiego. Po pierwsze dr Radosław Kamiński cechuje się umiejętnością łączenia w swojej działalności dydaktycznej wiedzy praktycznej wyniesionej z pracy korporacyjnej i uzyskanej dzięki zdobyciu ponad dwudziestu różnych certyfikatów. Zajęcia dydaktyczne prowadzi on zarówno w oparciu o metody tradycyjne, jak i

e-learningowe. W wymiarze merytorycznym zajęcia te koncentrowały się wokół zagadnień systemu politycznego RP, administracji publicznej, samorządu, polityki społecznej. Ponadto podczas pracy w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej habilitant wypromował 43 licencjuszy oraz 115 magistrów, natomiast w Wyższej Szkole Bankowej był promotorem 51 prac licencjackich. Jako prodziekan kierunku politologia W Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej był odpowiedzialny za wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji, a jako menadżer kierunku prawo przyczynił się do uruchomienia tego kierunku w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu na jednolitych studiach magisterskich, pełnił także funkcje opiekuna koła naukowego. Doktor Radosław Kamiński jest ponadto promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim mgr Marka Długozimy „Dostępność i wykorzystanie środków z Unii Europejskiej w gminach w Polsce i Niemczech w latach 2014-2017 (studium porównawcze)” otworzonym w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Ponadto uczestniczył w realizacji wielu projektów dydaktycznych i społecznych na rzecz szkół wyższych i środowisk lokalnych. Podsumowując ten wątek należy, zatem podkreślić, że osiągnięcia habilitanta w omawianym obszarze, są ponadprzeciętne, a on sam w pełni zasługuje na miano doświadczonego akademickiego menadżera.

Znacznie skromniej na tym tle wypada aktywność międzynarodowa dr Radosława Kamińskiego, która ogranicza się do stażu na Uniwersytecie im. Masaryka w Brnie, organizowaniu współpracy międzynarodowej pomiędzy Wyższą Szkołą Bankowa we Wrocławiu i Uniwersytetem Technicznym w Charkowie. Odwołując się do zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego zasad, należy zauważyć, że według przedstawionej przez niego dokumentacji nie uczestniczył on w realizacji krajowych i międzynarodowych programów naukowych. Nie brał udziału w projektach realizowanych w sieciach i konsorcjach badawczych. Analizując ten aspekt aktywności dr Radosława Kamińskiego w kontekście sformułowanych uwag o lokalnym charakterze jego twórczości zastanawiać może też brak przynależności habilitanta do Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych. Może się on natomiast pochwalić pełnieniem funkcji sekretarza redakcji czasopisma „Homo Politicus”. Ponadto był recenzentem tekstów opublikowanych w „Central and Eastern European Journal of Menagement and Economics”. Uwzględniając, zatem stosunkowo duży poziom zróżnicowania dorobku dr Radosława Kamińskiego w ocenianym obszarze należy uznać, że jest on wystarczający w stopniu dostatecznym z punktu widzenia uznania go za dopuszczający nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Konkludując, należy zauważyć, że analiza recepcji twórczości dr Radosława Kamińskiego pokazuje nam, że w wymiarze ilościowym jest ona wystarczająca, lecz niestety jest praktycznie nieobecna w obiegu naukowym, co najsilniej jest zauważalne w niskiej wartości indeksu Hirscha, a także niewielu artykułów opublikowanych przez niego w renomowanych czasopismach naukowych o zasięgu ogólnopolskim. Ocenę dorobku poprawia natomiast opinia na temat zaprezentowanego osiągnięcia naukowego, czyli monografii „Zarząd komisaryczny, jako instrument nadzoru nad samorządem terytorialnym w Polsce. Studium politologiczno-prawne”. Jawi się ona, jako dzieło, w którym autor potrafił zaprezentować zarówno wątki sprawozdawczo-deskryptywne, jak i analityczno-eksplanacyjne. Być może nie jest ono w pełni doskonałe, jeśli chodzi o wymiar metodologiczny, lecz ukazuje habilitanta, jako autora oryginalnego i pracowitego, niebojącego się podejmowania trudnych tematów, choć, nad czym boleje recenzent ulegającego w trakcie ich analizy pewnej „jurydyzacji”.

Konkludując, na podstawie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku wraz z późniejszymi zmianami i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego uznaję przedstawione osiągnięcie naukowe i pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny za spełniający w stopniu dostatecznym wymogi uzasadniające złożenie wniosku o nadanie dr Radosławowi Kamińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

Dariusz Gpiski